

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 3 Å R G A N G

---

2 0 . M A R S 1 9 5 1

A V I N N H O L D E T :	NR.
KATOLIKKENE I CHINA - BESØK I AMERIKAS GUTTEBY - JESUITTERPARAGRAFEN III - § 2 OG DEN NORSKE LEGMANNNSBEVEGELSE - ST. FRANSISKUS-XAVERIUSSØSTRENES 50 ÅRS JUBILEUM - UTLANDET	13
	14

NESTE NUMMER KOMMER 26. APRIL 1951.

VÅRE KIRKER

Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegr. og Biskopen 42 52 87).

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høggmesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 03 68.

Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høggmesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høggmesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høggmesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høggmesse.

Vår Frue Villars kapell,

Montebello, Smestad.
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høggmesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høggmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høggmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høggm.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottesang. Kl. 10.30: Høggm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høggmesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høggmesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høggmesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høggmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høggmesse.

LIILLESTRØM:

2. søndag i måneden kl. 11: Sang-
messe m. preken i Folkets Hus.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høggm.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høggmesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høggmesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.
Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høggmesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 15. APRIL: 3. søndag etter påske. Ep. 1. Petr. 2, 11—19. Ev. Joh. 16, 16—22. Mandag: Magnus, mart. Tirsdag og onsdag: Oktavdager til St. Josefs-festen. Torsdag og fredag: Ferialdager. Lørdag: Anselm, bisk., bekj., kirkelærer.

SØNDAG 22. APRIL: 4. søndag etter påske. Ep. Jak. 1, 17—21. Ev. Joh. 16, 5—14. Mandag: Georg, mart. Tirsdag: Fidelis av Sigmaringen, mart. Onsdag: Markus, evang. Torsdag: Cletus og Marcellinus, paver, mart. Fredag: Peter Canisius. Lørdag: Paul av Korset.

SØNDAG 29. APRIL: 5. sønd. etter påske.

DOMINIKANERNES BASAR

på Sankta Katarinahjemmet,
Gjørstadgt. 8

holdes åpen til og med mandag den 16. april,
hver dag fra kl. 12. til kl. 19.

Aftenunderholdning:

LØRDAG den 14. kl. 20 Teaterforestilling:
«SKOMAKEREN OG EVANGELIET»
av Leo Tolstoy.

SØNDAG den 15. kl. 20 Fransk teaterstykk:
«GRINGOIRE» de Théodore de Banville.

MANDAG den 16. kl. 20 Underholdning
— » — 22 TREKNING

SØNDAG den 15. kl. 12.30 Underholdning
for barn: DUKKETEATER

UTLØDNING

LYKKEHJUL

Barnetøy og presanger

BUFFET

ST. OLAVS FORBUNDS KVELDSKURSER

Tirsdag 17/4, tirsdag 24/4 og fredag 27/4
i Munchsgt. 4 II, v. 10

Kurs I. Kl. 19.30. Pater F. le Breton,
O. P.: «Skriftemål i Oldkirken».

1. Apostlene som skriftefedre.
2. Syndsbevisstheten i de første århundrer.
3. Den offentlige bot hos de første kristne.

Kurs II. Kl. 20.30. Magister Daniel
Haakonsen: «Jesuittene».

1. Beskyldninger mot jesuittene i den norske presse.
2. Jesuittene i historisk sammenheng.
3. Om jesuittenes egenart.

For begge kurser kr. 10.

ST. OLAV

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:
Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16,
unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13.
Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 3.00 pr. kvar-
tal, for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen
og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen
onsdag aften.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

63. ÅRGANG

12. APRIL 1951

NR. 13-14

De kinesiske katolikkens heroisme

Denne inspirerende beretning om de kinesiske katolikkens heltemot og tro er sendt «The Tablet» fra en av bladets korrespondenter i Det fjerne østen.

Med kompromissløs bekjennelse av sin tro skriver de kinesiske katolikker i dag en gripende side i Kirkens historie. Den kommunistiske presses meldinger om at katolikkene «helhjertet» understøtter den «uavhengige» kirkebevegelse som på vegne av protestantene ledes av *Wu Tao-tzung*, er en forfalskning av både de katolske presters og det katolske legfolks virkelige reaksjon. Dette kommer stadig tydeligere for dagen etter som historien til den «uavhengige» kirkebevegelsen rulles opp.

Under de mest ugunstige forhold og utsatt for voksende provokasjoner, forulempelser og trusler gjør Chinas katolske befolkning heroiske anstrengelser for å sondre mellom sin kjærlighet til fedrelandet og den uavhengige kirkebevegelsen. Det kreves av alle at de deltar i demonstrasjoner til fordel for de «frivillige» i Korea-krigen og for regjeringens «anti-imperialistiske» politikk. Befolkningen sammenkalles gruppevis etter yrker for å delta i demonstrasjonstog og møter for å bevitne sin anerkjennelse av regjeringens politikk. Også katolikkene er blitt mobilisert til å delta i disse massemøter og demonstrasjonstog sammen med protestantiske grupper for å gi konkrete uttrykk for sin patriotisme. Det viser seg likevel at disse opptog uunnværlig forvandles til demonstrasjonstog for de kinesiske kristnes «uavhengige kirke». Det hender ofte at karrikaturer av Den hellige far og slagord mot misjonærene bæres i demonstrasjonstogene. Men uten hensyn til konsekvensene har katolikkene overalt nektet å marsjere under slike plakater. Ved sine representanter har de tydelig tilkjennegitt at de ikke under noen omstendighet kommer til å delta i demonstrasjoner mot Kirken, og i flere større byer har de klart å sette sin vilje igjennom, slik at plakaterne er blitt ødelagt før demonstrasjonstogene har satt seg i bevegelse.

I de kommunistiske pressereferater av disse de-

monstrasjoner påstås det at «protestanter og katolikker slutter opp om en patriotisk, anti-amerikansk bevegelse, at de enstemmig har godkjent regjeringens program og at de ønsker en hurtig virkeliggjørelse av en «uavhengig» kirke.» Sannheten er at katolikkene om og om igjen kompromissløst har bekjent sin katolske tro og sin urokkelige troskap til Kirkens overhode både overfor protestantene og de kommunistiske myndigheter. Men dette nevnes selvsagt ikke i den kommunistiske presse. På samme måten går det for seg på de diskusjonsmøter kristne grupper innkalles til. De begynner gjerne som en demonstrasjon mot «imperialisme» og til fordel for de «frivillige» i Korea-krigen, men under møtets gang avsløres den egentlige hensikt: å gjennomtvinge en godkjennelse av den «trefoldige uavhengighet» av kirkesamfunnene, for derved å få katolikkene til å oppsi sin åndelige troskap til Rom og til å gi uttrykk for ønske om fullstendig frihet fra «fremmede» bånd.

En klar fremstilling av den katolske lære om Den hellige fars åndelige overhøyhet og den apostolske suksessjon ble den 19. februar gjenstand for hudfletting i den halv-offisielle *People's Daily* som utkommer i Peking. Avisen betegnet den som et «amerikansk imperialistisk forsøk på å sabotere den patriotiske reformbevegelsen blant de kristne kirker», og at den var sendt i trykken for å motvirke patriotiske kineseres ønske om kirkelig selvstyre, selvhjelp og selvstendig proselyttvirksomhet — det tredobbelte slagord til den «uavhengige» kirkebevegelsen. Dette var den første offisielle forkastelsen av den katolske lære. Avisen fortsatte så med å nevne andre eksempler på «katolsk sabotasje». Generalvikaren av Hupeh ble således angrepet for å ha lansert slagordet «uavhengige katolikker»; med dette hadde han åpent tilkjennegitt sin avstandtagen fra

Jeg sitter med et brev, datert 8. januar 1945, foran meg. Det er fra Nebraska. Øverst oppe på arket er det et fotografi av flere store bygninger — åpne plasser — plener og trær. Under bildet står det «Father Flanagans Boys Home, Boys Town, Nebraska, for hjemløse, forlatte gutter, uansett rase eller religion — ingen propaganda

for en bestemt religion». Nederst på arket er det en liten tegning av en smilende liten gutt som bærer en enda mindre, trett gutt på ryggen. Under står: «Han er ikke tung, Father, han er min bror.»

Ja, det er et brev jeg fikk fra Father Edward J. Flanagan, lederen og grunnleggeren av guttehjemmet, Boys

den «uavhengige» kirkebevegelsen. En gruppe katolikker i Tientsin ble beskyldt for å ha truet en «patriotisk» gruppe med ekskommunikasjon; og avisen *Ta Kung Pao* som utkommer i Hongkong, offentliggjorde den 1. mars hvilken følge dette hadde fått: det het at en «spionasje-gruppe» av katolske legfolk var blitt avslørt i Tientsin. En av legmennene, *Wang Chi-wu*, tidligere rektor for den katolske middelskole i Tientsin, hadde vært i politiets varetekt en måned. Denne bakvaskelsen av visse stanhaftige katolske legfolk er bare et ledd i forsøket på å skremme katolikkene som helhet og få dem til å anerkjenne den «uavhengige» kirken.

Mange av de forsøkene katolikkene i Nord-China har gjort for på den ene side å støtte regjeringens anti-imperialistiske kampanje men samtidig på den annen side å holde seg klar av propagandaen for den «uavhengige» kirke, har ikke ført frem. Alle manifestasjoner er rettet til katolikkene mot den «amerikanske imperialismen» propaganderer samtidig for den «uavhengige» kirke; av den grunn blir de alltid tilbakevist av praktiserende katolikker. Motforslag som tar sikte på å få strøket avsnittene om den «uavhengige» kirke, godtas aldri av kommunistene. Og de ganger katolske manifestasjoner som gir uttrykk for tilslutning til den politiske revolusjon, har vært tilstilt pressen, er de aldri blitt offentliggjort. Spørres det så om grunnen til dette, er svaret at de «ikke har noen mening». At slike erklæringer fra katolsk hold alltid vises tilbake, avslører i virkeligheten den egentlige hensikt men den bevegelse som ble satt ut i livet av protestanten Wu Wao-tung i oktober ifjor.

Det kan i dag kategorisk slås fast som en overmåte gledelig kjensgjerning at Chinas katolikker er stanhaftige i sin tro; det fremgår til evidens av de utallige eksempler på heltmodig forsvar av troen både fra geistlighetens og legfolkets side i alle deler av det veldige land. Alle kunngjøringer om det motsatte i den kommunistiske presse preller av mot dette faktum. Alle de troende og alle prester er forenet i Kirken under Den øverste hyrdes autoritet. På tross av den motvilje og misnøye dette har fremkalt på offisielt hold har ennå ikke en eneste praktiserende katolik skilt lag med Rom eller latt seg misbruke til å være med på å etablere en skismatisk kirke. Det er forbausende at dette virkelig med rette kan sies.

Ingen katolik i China kan lenger ta feil av den egentlige hensikt med den «uavhengige» kirkebevegelsen. «Programmet» er allerede gått inn i sin annen fase med kommunistpressens angrep på Vati-

kanet som stemples som et verktøy i imperialismens tjeneste. De opprinnelige erklæringene som så å si var bevegelsens startgrunnlag, hvor det ble slått fast at «vi er katolikker men også kinesiske borgere; vi elsker vårt land og vi vil med den største årvåkenhet opptre mot alle hemmelige, imperialistiske sammensvergelses og aldri tillate imperialister å misbruke religionen i politikken tjeneste» — inneholdt ingen art av kjetteri. Det er derfor ikke så merkelig at enkelte under sterkt press undertegnet dette dokument.

Kommunistenes fortolkning av disse erklæringer som ensbetydende med en anerkjennelse av «uavhengige» kirker, har overbevist Chinas katolikker om den fare som truer og om bevegelsens egentlige hensikt. Til tross for at selve den røde regjeringssjef i en tale til det katolske presteskap i Peking slo fast at katolikkenes kjærlighet til China ikke på noen måte var en hindring for deres kjærlighet til alle gode katolikker verden over, har likevel den kommunistiske presse fortolket erklæringene på en helt annen måte.

En av årsakene til at det katolske legfolk står så fast i sin tro er at de utenlandske misjonærene er blitt på post. Intet tyder på at de katolske misjonærer har til hensikt å forlate China og det er ikke gitt noen ordre til at de skal evakuere. Trass i de forholdsregler kommuniststyret har truffet mot de utenlandske misjonærer, forholdsregler som gjør dem til fanger på misjonsstasjonene, har de klart å komme legfolket åndelig til hjelp. Dette er da også grunnen til at de katolske misjonærer forblir på post. En landsbyprest har således rapportert at han i en av de siste måneder kunne motta 1 700 skriftemål i en menighet som tallet 1 200 katolikker, og dette til tross for at han i denne tid ikke hadde tillatelse til å forlate sin innhegning.

Kommunistiske aviser og andre kilder har kunngjort at flere misjonærer er blitt utvist av China på grunn av «imperialistisk virksomhet». Tallet på disse overstiger imidlertid ikke 20. Kommunistene selv regner med at det finnes 5.500 utenlandske katolske misjonærer i China.

At Chinas katolikker trass i alle vanskeligheter og forfølgelser er forblitt standhaftige i sin tro har fremkalt den dypeste beundring hos alle utenlandske misjonærer. Som eksempel på deres holdning kan anføres hva en kinesisk søster sa til en av misjonærene: «Be for oss, og si at Den hellige far særlig må velsigne oss. Tro ikke det som skrives om oss. Selv om det skal koste oss våre liv, vil vi holde fast ved vår tro.»

Flanagans gutteby i Nebraska

Town etter at jeg hadde vært derute. Og jeg minnes Father's siste ord til meg: Når De engang kommer hjem til Norge, fortell om guttebyen vår — om alt det De har sett, og husk: «Det er ikke noe som heter en dårlig gutt!»

Ja, jeg var virkelig så heldig at jeg fikk anledning til å komme derut, takket være det amerikanske Røde Kors, som hadde sendt meg ut på flere foredragsturnéer under krigen. Det var høsten 1944 at jeg satt i flyet som skulle bringe meg bl. a. til Omaha. Jeg hadde sittet og døset og ble vekket ved at jeg hørte over høyttaleren: «Vi er over Boys Town. Det kan ses klart — vi lander i Omaha om fem minutter.» Jeg våknet og kikket ut, men det eneste jeg så var en samling av hus som likesom gikk i ett med trærne og markene. Jeg liker ikke landing i fly — så jeg foretrakk ikke å se for mye ut av vinduet. Men her var altså det virkelige «Boys Town» — hadde jo sett filmen om guttebyen med Spencer Tracey som Father Flanagan og Mickey Rooney som en av guttene. Jeg håpet bare at det ville være tid mellom foredragene til iallfall å få bile ut og se byen. Jeg skulle være her 3 dager, men skulle jo også over til Lincoln, hovedstaden i Nebraska. Jeg ga meg ikke, og den følgende morgen arrangerte Røde Kors en tur ut til guttehuset. Det var også en mulighet for at jeg kanskje kunne få hilse på Fader Flanagan. Han var jo veldig opptatt, og der kom tilreisende fra hele Amerika for å bese hjemmet og for å lære.

Hvordan ble egentlig «Boys Town» til og hvem var egentlig Father Flanagan? Han var født i Irland av småkårsfolk, faren hadde en liten gård. Der var 11 barn i hjemmet. Hans eldste bror ble først prest og det var ham som senere fikk den unge Edward J. Flanagan til å komme over til Omaha, hvor hans bror virket. Hans eldste søster som var lærerinne, hadde tatt seg meget av den lille Edwards oppdragelse. Gutten gikk først på folkeskole der hjemme i Irland, senere fikk han anledning til å ta middelskoleeksamen og begynte på gymnasiet, men fullendte dette i Amerika. Herfra begynte han på presteseminar — for prest ville han også bli — han reiste over til Rom og studerte der et år. Blev så syk at han måtte avbryte studiene og reise hjem til Amerika hvor han arbeidet i en stor hermetikfabrikk i Omaha for å tjene til å fortsette studiene. Ble ordinert til prest i Innsbruck i Østerrike i 1912 og kom hjem og ble innsatt først som prest i en liten by i Nebraska, senere som hjelpeprest i St. Patrick's menighet i Omaha i tre år.

Høsten 1913 var et vanskelig år både for staten Nebraska og for nabostaten Iowa. Kornhøsten hadde slått fullstendig feil — der ble stor nød og arbeidsløshet. Mange av dem som var kommet til Omaha for å søke arbeid ble gående der uten arbeid, uten penger. Den unge Father Flanagan fikk ikke ro i sjelen — han så disse stakkarne — det ble også drikk og slagsmål. Noe måtte da kunne gjøres for disse medmenneskene. Og han gikk til sin biskop med en merkelig bønn. Ikke for å be om eget distrikt, en egen kirke — nei: han ba om tillatelse til å leie en gammel bygning som hadde stått tom i flere år, like overfor politistasjonen. Biskopen lurte vel kanskje på om den unge presten hadde fått fikse idéer, men han lot ham da få lov. Og Father Flanagan gikk i gang med å realisere en plan. Han fikk fatt i en håndfull

av disse arbeidsløse, de skurte, pusset og slet og en vakker dag var den store fireetasjes bygningen i såpass stand at han åpnet «The workingmen's shelter» — Herberge for arbeidere. Og snart strømmet de husville gjennom denne åpne dør, ingen ble nektet adgang. Noen betalte litt for seg, andre hadde ingenting å betale med. Det hendte at opptil 1000 hjemløse holdt til der på en natt. Men denne Father's idé skulle om ikke lenge vokse til en enda større og finere, noe som skulle komme til å vare. Her hadde han anledning til å studere menneskene — mange av disse var kommet så langt at de ikke ville arbeide — men en ting hadde alle tilfelles — hjemløsheten. De åpnet sine hjerter for denne presten med sitt gode smilende åpne ansikt og de skjelske irske øynene — og han forsto at de fleste var havnet på skyggesiden fordi de i sin barndom var blitt forsømt — var blitt hjemløse. Og han skjønnte at det nyttet ikke å rette ut en gammel krokete ek, men de unge trærne, de som var lette og bøyelige, de ville han ta seg av. Og slik fikk han idéen til å hjelpe de hjemløse guttene, de som enda var i den alder at de kunne formes. Her ville han gjøre det store arbeide, ved tålmodighet og kjærlighet, en mild, men fast hånd. Han ville gjøre guttene til solide amerikanske borgere.

Så like før julen 1917 lånte Father Flanagan 90 dollars av en venn og leiet et stort hus i Omaha. Til dette huset, det første «Father Flanagans Boys Home», tok den unge presten de fem første guttene. Det hele var meget vanskelig, det var under den første verdenskrigen og ingen bekymret seg om disse små hjemløse midt i krigslarmen; men Father ga ikke opp. Snart ble dette huset for trangt, de måtte flytte. For han hadde ikke hjerte til å sende disse hjemløse fra seg. Men så fant han ut at det var ikke heldig for disse guttene å vokse opp i disse trange by-omgivelsene. En gutt måtte ha plass til å vokse, måtte få solskinn og frisk luft. Så leide han en gård på ca. 640 mål jord, en mil vest for Omaha. Det var flere panteobligasjoner på gården, men dette bekymret han seg ikke så meget over. Vi finner nok en utvei — Gud hjelper mine små. Det var ikke rare greiene på gården i begynnelsen, men for guttene var det et paradisi. Father så inn i framtiden og visste at ut av den første stygge grå barakkliknende bygning ville der gro fram en liten by, deres egen. Arbeidet var slitsomt, men de var alle som en besjelet av den gamle pionerånd, og fra nær

Hovedkvarteret i Boys Town.

Guttebyens
grunnlegger,
Father
Flanagan.

og fjern kom guttene, sorte, hvite, alle raser — alle var velkommen.

Det eneste som forlangtes var at guttene var hjemløse eller forlatte. Det hender at det blir noe overbefolket, for Father hadde større hjerte enn plassen tillot. Her har vi f. eks. historien om Jimmy. Han var 11 år da han en vakker dag kom ut til Guttebyen — fillete og skidd, tærne stakk ut av skoene. Med begge hender slepte han på en sprukken koffert som inneholdt alle hans jordiske eiendeler. Han hadde gått om lag 50 norske mil. Med svak stemme sa han: «Hvor er Father Flanagan?» Han ble vist inn på kontoret, tok av seg luen og buste på som om han ventet seg det verste: «Du må ta meg inn Father! Gammeln er full hele tia, mora mi er død. Han derre fyren som har tobakkssjappa på hjørnet der jeg bor fortalte meg om deg. Så jeg spaserte hele veien hit ut — jeg ha'kke hatt noe å spise sia i går morges. Men det gjør'kke noe, for nå er jeg her.» Og han kastet seg framover skrivebordet og stridgråt. Father klappet ham beroligende på hodet og stirret ut av vinduet. Han visste at der fantes ingen plass for lille Jimmy, om han var adri så ynkelig, om han hadde gått denne lange veien. Jimmy så opp i Fathers ansikt med et ansikt som var stripet av skitt og tårer: «Du vil beholde meg, vil du ikke, Father?» «Jo,» sa Father, «jeg vil det, Jimmy.» Og slik var han. Det var en annen historie om ham. Guttene hadde en dag fått lyst til å ha en hundehvalp, så Father reiste inn til Omaha og kjøpte en hundehvalp. Det var snøstorm den dagen og da han gikk inn i sporvognen for å reise tilbake, fikk han ikke lov av konduktøren å ha den inne i vognen. Til tross for at han forklarte hvem som skulle ha hunden, så nyttet det ikke — det var mot reglementet. Så ut av sporvognen. Penger til drosje hadde han ikke. Så han tullet hundehvalpen inn i skjerfet sitt under frakken og gikk hele veien tilbake i snøstormen. Bare fordi han ikke orket å skuffe guttene.

Boys Town er basert bare på frivillige tilskudd — har ingen støtte hverken av stat, kommune eller kirke, men heldigvis har han gode venner. Byen er alltid overfylt. Mange som søker må avvises. Og allikevel kommer det nå og da en «Jimmy» og så blir det allikevel en råd. En herlig karakter, Father Flanagan, og den beste leder for «Karakterfabrikken», hvor de unge trær blir dannet og formet til kraftige sunne friske trær istedenfor å bli

krokete og misdannede ved likegyldighet og forsømmelse. Fra landeveiene kommer guttene, fra slummen, ofte av seg selv, ellers på anbefaling av en forening eller en privatperson som er interessert i de forskjellige. Alltid står noen på venteliste. Herute i denne oase av menneskelig forståelse slipper de alle vanskelige formaliteter. Ingen spør: «Hva er din tro? Hva slags rase?» Det eneste spørsmål de får er: «Har du et hjem?» Er svaret «Nei», så er det plass — om det finnes. Alderen er egentlig mellom 12 og 18, men det finnes gutter helt ned til 6 år derute, og ingen reiser vekk uten å være sikret arbeide. Herfra er kommet mange gutter som senere har fått ledende stillinger i livet. Mange kjente personligheter har i årenes løp gjestet Father Flanagan og hans gutter. En gang avlyste admiral Byrd et foredrag for å feire fødselsdagen sin med guttene derute. Han fikk også en diger kake, laget av guttene selv med en svær Sydpol på toppen. En annen gang avla president Coolidge besøk og guttenbyens eget orkester ga en spesiell konsert for ham.

Boys Town ligger ca. 1 norsk mil utenfor Omaha ved den flotte Lincoln Highway. Den er Amerikas minste by med egen ordfører, eget bystyre. Bystyret velges på vanlig måte, blant guttene, bestående av 7 medlemmer. Ordføreren er byens første borger. De har sitt eget politidepartement, sitt eget helseråd. Guttens eget selvstyre har bevist at dette er den mest vellykkede metode i å administrere byen. Der har i årenes løp vært de beste rådgivere, instruktører og lærere, som ble valgt på grunn av deres erfaring i å behandle gutter. Men allikevel har de ikke kunnet måle seg med guttenes eget styre. Gutter forstår gutter bedre enn voksne mannfolk, det er saken. Naturligvis finnes det et råd, bestående av skolens fakultet, som alltid er rede til å gripe inn og gi gode råd hvis dette skulle trenge, men grunntanken er at det skal holde seg i bakgrunnen. Også i spørsmål om disiplin og disiplinærstraffer har man gjennom erfaring funnet at guttene klarer dette meget bedre selv. Jeg spurte den unge ordfører — han var 17 år — da vi senere fikk anledning til å treffe både ham og flere andre av guttene, hva de gjorde for å straffe små overtredelser. Jo, de tok fra dem noen små privilegier som f. eks. adgangen til svømmebassenget for en tid eller lov til å gå på kino. Litt større overtredelser ble straffet ved at synderen skulle gjøre ekstra kroppsarbeide som passet til hans alder og evner, luking av hagen, klippe plener o. l. Hvis disse overtredelser skulle gjenta seg, ble synderen ilagt byens strengeste straff, nemlig å stå med ryggen til lerretet hele tiden under en filmfremvisning. Father Flanagan syntes dette var nokså hardt, men det var meget effektivt, sa den unge ordfører. Ingen vil ha denne straffen mer enn en gang.

Når guttene kommer dit ut, blir de av sin ordfører satt til å gjøre et spesielt arbeid, ca. en time pr. dag. De varter opp, vasker opp, hjelper til i kjøkkenet ellers, vasker og stryker osv. Arbeidets størrelse avhenger av guttenes alder og dyktighet.

Fritt og åpent ligger denne Amerikas minste by. Her er ingen skjemmende gjerder som stenger, ingen uniformstvang. Disse guttene ser ut som andre gutter over hele verden. De har ikke noe særpreg fordi de er på guttehjem. De føler seg som frie nyttige mennesker; derute er deres hjem. Vi passerer en storgård — den hører også til byen — og et digert hønseri. Her gresser fete velstelte Herfordkuer — «Whiteface» som de kalles — med kollete hvite hoder og brun kropp.

Her er det ingen som spør etter rase eller religion —

de får undervisning i den tro de er opplært i, enten den nå kan være katolsk eller protestantisk, og er det noen som ikke har noen tro, eller har glemt at det finnes en Gud til, ja, da er Father Flanagan utrettelig i sitt arbeide med å bringe ham tilbake i troen på en Gud. Nei — vi får ikke noen følelse av at dette er et guttehem for vanskelige gutter. Her formes de og dannes de til å bli gode amerikanske borgere. En kan gjerne si at her dyrkes prinsippet «Frihet under ansvar», for det er guttene selv som gjennom årene har bygget byen opp — under Father Flanagans strålende ledelse.

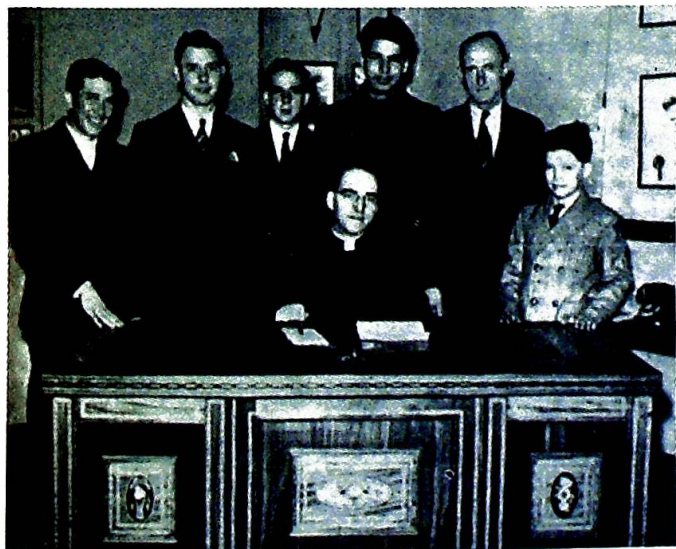
Her er egen folkeskole, middelskole, gymnasium, avdelinger for praktiske arbeider — skomakerverksted, kjemisk renseri, vaskeri, her lærer de mekanikk og her trykker de sin egen avis «Boys Towns Times» som kommer ut to ganger om måneden. De lærer treskjærerarbeide, keramikk. De beste lærere er ansatt her ute, guttene skal ha det beste grunnlag når de reiser ut i livet. Her er sportsleder, et digert stadion ligger derute, her er tannlege med fullt moderne utstyrt kontor, sykehus med operasjonssal og sykerom, egen lege, sykepassere. En meget viktig avdeling er hvor sosiallærerne holder til. Disse hjelper guttene til å venne seg til det nye livet når de kommer, og planlegger deres utdanning. De hjelper også guttene til å tilpasse seg når de skal gå ut i sine stillinger som voksne.

Ja, det var et stort øyeblikk da vi kom inn til Father Flanagan der han satt bak den vakre, litt egenartede skrivepulten inne i det lune kontoret. Overalt på veggene hang fotografier av kjente — filmstjerner og andre — bl. a. Spencer Traceys smilende ansikt.

Father smilte da han fikk høre at jeg var kommet helt fra Norge for å hilse på ham og se «Boys Town» i virkeligheten og ikke bare på film. Pengene som kom inn på filmen var nok et velkomment tilskudd til byens kasse. Father hadde nemlig nye planer og idéer. Han hadde tenkt å opprette et teknisk institutt for ytterligere å gi guttene en anledning til å lære mer før de reiser vekk fra hjemmet. Men i hvert fall var han i stand til å ta imot 500 gutter istedenfor som før om lag 200.

Jeg kunne ikke dy meg for å spørre om hvor han hadde fått denne vakre skrivepulten. Var det en gave fra Hollywood? Father smilte lunt og sa at det var en gave til ham fra guttene i håndverksskolen — 20 gutter under

Father Flanagan ved skrivepulten som 20 av hans gutter hadde arbeidet på i 3 år!

Guttebyens kirke ruver som en katedral.

ledelse av læreren hadde arbeidet på den i 3 år. Den hadde mer enn en kvart million trestykker og besto av 39 tresorter fra omtrent hele verden. Guttene hadde arbeidet på den i sin fritid. De fleste tresortene var gawe fra venner av hjemmet, likeledes de instrumentene som trengtes til å lage dette praktverk. Ja, Father var meget stolt — den yngste gutten som var med var knapt 12 år.

«Det finnes ikke noe slikt som en dårlig gutt i Boys Town,» sa Father. Fordi en dårlig gutt er simpelthen en gutt med en mengde energi og livskraft, og med stor fantasi. Han har stor selvtilitt, og tørster etter handling. Hans største feil er at han ikke har noe konstruktivt som han kan bruke denne energien på, ingen som kan lede ham i riktig retning, hjelpe ham til å øse denne energien over sunt arbeid, sunne fornøyer. Derfor bruker han den til å begå ulovlige handlinger. «Gi meg den såkalte dårlige gutt når som helst,» sa Father, «og hvis han blir ledet på den riktige måten, vil han komme lengere i verden enn en såkalt bra gutt, som er bra, vesentlig fordi han ikke har initiativ til å komme i vanskeligheter.» Father var jo svært interessert i å høre hvordan våre guttehem var, men jeg måtte innrømme at noe som kom opp mot Boys Town hadde vi ikke. Men så hadde vi jo heller ingen Father Flanagan. I Italia, og også i Tyskland, er det laget guttehem etter Boys Towns mønster.

Den korte stunden vi var inne hos Father var en opplevelse jeg ikke vil kunne glemme. Vi takket for oss og sa «På gjensyn» — lite visste jeg da at jeg aldri mer skulle få se ham. —

Fra kjente menn i Amerika er det kommet strålende uttalelser om Boys Town. Den kjente sjef for F.B.I. (Det amerikanske forbundspoliti), J. Edgar Hoover, uttalte at «hvis Boys Town finansielt var i stand til å ta vare på alle gutter som trenger dets hjelp, ville dette bli et av de kraftigste slag mot forbryterondet.» En annen kjent mann, aviskongen William Randolph Hearst, sa engang: «Vi trenger 48 Boys Towns — en for hver stat — men der er ikke 48 Father Flanagan'er.» Det er ikke nå heller noen Father Flanagan. Han døde langt vekk fra sitt elskede guttehem — på foredragsreise i Tyskland. Han hadde vært på en lang reise til Japan og hadde avlagt MacArthur et besøk, og en dag i Berlin døde han av slag, hjertet var utslitt. Og fra det lille minnekapellet derborte i Boys Town ble han stedt til hvile. Han døde som han hadde levt, i arbeidet for sine kjære gutter.

Undres på om ikke en Father Flanagan kunne trenges i mange land?

Julie Maria Sopp-Colbjørnsen.

Jesuitterdebatten III.

Som det sees annetsteds i St. Olav vil spørsmålet om opphevelse av Jesuitterparagrafen i Grunnloven bli avgjort i Stortinget tidligst i 1954, muligens først i 1956 — dersom Regjeringen overhodet akter å fremsette forslag om det.

Innen den tid er det sannsynlig — om visse kretser ikke tar fornuften fangen — at alt som eksisterer av Jesuitterfabler vil finne veien fram til den mørke presse, at kronerulinger vil bli startet til jesuitismens bekjempelse, at «Fantomet» og «Megler Smekk» vil bli iført jesuitterkappe og en uanet verden manet fram i tegneserier og eventyr.

For å bidra til at iallfall en del av denne åndsproduksjon blir tatt vare på for kommende slekter, oppretter vi likegodt med en gang en fast rubrikk i våre spalter. Den blir som ovenstående tittel viser, nummerert, og vi tar for fullstendighetens skyld de tidligere innlegg med i nummereringen.

Dessverre kan ikke leserne regne med bare morsomme bidrag. Noen må også gripe debatten seriøst an, være saklig, redelig og behersket og føre debatten i en nøktern og akademisk tone. Men det må til. Et logisk oppbygget forsvar må nettopp regne med å utløse nye fabelflommer og krumspring!

Vi gir herved på ny ordet til herr sogneprest Ivar Welle.

Duplikk

I mitt svar til Oslo Apostoliske Vikariat var det kommet inn en trykkfeil. Det skulle ha stått: «Jeg vil svare i all saktmodighet.» Det vil jeg denne gangen også. Derfor vil jeg ikke si noe til de personlige angrep på meg, som danner hovedmassen i herr doktors replikk.

Med hensyn til sitatet «Man skal ikke regne noen for mordere som —» ser det ut til at Marta Steinsvik har gjort seg skyldig i en liten misforståelse. Etter det herr Hansteen Knudsen opplyser, står ordene ikke i teksten i den kirkelige lovbok av 1917, men de er dog uttalelse av en høyt ansett kirkelærer og står i fortalen til lovboken.

I den sammenheng hvori jeg uttalte ordene, har dette ellers liten betydning, der lå ettertrykket på «jesuittiske fedre går videre.» At de så gjør, sees bl. a. av følgende uttalelser: Det er absolutt tillatt å drepe et menneske, hver gang den alminnelige velferd eller ens egen sikkerhet krever det. (Pater Escobar).

Hvis en geistlig blir grepet i hor av ektemannen til den kvinne han har en elskovsaffære med, og den geistlige dreper ektemannen for å forsvare sitt liv og sin ære, da er presten ikke alene fullt berettiget til å gjøre dette, men han har ikke av den grunn gjort seg uverdigg til å betjene sitt geistlige embete. (Pater Henriques).

Her har jeg atter gjengitt Marta Steinsvik. Selv om dr. Hansteen Knudsen nå har påvist en enkelt unøyaktighet i ett av hennes sitater, tror jeg hun er pålitelig. Jeg vet vel at den katolske presen Riesterer i sin id besyldte henne for å fare med løgn. Men jeg og mange med meg husker også at Marta Steinsvik fikk full oppreisning etter to rettssaker.

Ivar Welle.

(Vårt Land, 17. mars 1951.)

Sogneprest Welle og Jesuittene

Sokneprest Ivar Welle har i sin «Dublikk» til meg i «Vårt Land» for 17. ds. fått det til at han er utsatt for personlige angrep fra min side. Jeg vil presisere at han er brakt på defensiven på grunn av alvorlige utfall han gjentagne ganger har gjort seg skyldig i overfor Den katolske kirke og Jesuitterordenen.

Etter oppdrag fra den sårede part slo jeg ned på den verste av anklagene. Soknepresten innrømmer at han har tatt feil, idet han kaster skylden på Marta Steinsviks unøyaktighet. Ikke desto mindre vil han fortsatt tro på hennes pålitelighet. Som han vil — h u n hvile i fred.

Midt i sin innrømmelse, som er prisverdig, begår imidlertid sokneprest Welle følgende: Han aksepterer mitt bevis for at det omdiskuterte sitatet om den fromme morder ikke inneholdes i den kirkelige lovbok «Codex Iuris Canonici», men derimot i den kasuistiske delen av Gratians Decreta, som aldri har fått kirkelig godkjenning. Når jeg opplyser at dette privatarbeid som historisk rettskilde er nevnt i introduksjonen til den kirkelige Codex, vrir herr Welle det til at «de — de siterte ordene — er dog uttalelse av en høyt ansett kirkelærer (!) og står i fortalen til lovboken!» Er det da ingen grenser for sjuskeri i herr sokneprestens logikk? Og hvordan kan han som kirkehistoriker få seg til å opphøye Gratian til kirkelærer?

Etter lettvint å ha fraskrevet seg ansvaret for falsumet han disket opp med i intervjuet med «Vårt Land», presiserer herr Welle i sin «Duplikk» at det var tilføyelsen «Jesuittiske fedre går videre» som han la ettertrykket på. For ytterligere å presisere dette, «forsvarer» han seg med nye lumre sitater fra den samme Marta Steinsvik. Det første lyder:

«Det er absolutt tillatt å drepe et menneske, hver gang den alminnelige velferd eller ens egen sikkerhet krever det.» (Pater Escobar, meksikaner, 1589—1669).

Det er nok å kaste øynene på uttrykkene «Absolutt» og «hver gang» for å karakterisere dette sitatet som et falsum. Men herr Welle kunne kanskje bekvemme seg til selv å blade opp hos Escobar, vel den forsiktigste og frommeste moralist kirkehistorien kan oppvise. Han som så vidt kunne tenke seg at en kvinne, utsatt for voldtekt, skulle legge hånd på forbryteren, da han jo var i fare for å dø utenfor nådens stand!

Den neste uhumskhet herr Welle «forsvarer» seg med er følgende sitat, som han tillegger portugiseren, pater Henriquez (1536—1608). Det lyder:

«Hvis en geistlig blir grepet i hor av ektemannen til den kvinne han har en elskovsaffære med, og den geistlige dreper ektemannen for å forsvare sitt liv og sin ære, da er presten ikke alene fullt berettiget til å gjøre dette, men han har ikke av den grunn gjort seg uverdigg til å betjene sitt geistlige embete.»

Først litt om kildene bak dette sitatet.

Det finnes hos Marta Steinsvik — i det opus hun har identifisert seg med — s. 25, den side som vår «kirkehistoriker» har spesialisert seg på. Her går en viss professor Griesinger god for alle de tre sitatene herr Welle har betjent seg av, det gratianske inklusive. Hvem er denne Griesinger? Jo, den utvalgte av alle jesuittetsere, beryktet for sitt smedeskrift «Die Jesuiten», eller «The Jesuits», som fru Steinsvik heller siterer for å pynte litt på tilforlateligheten! Henriquez selv trådte i 1594 ut av Jesuittordenen og intrigerte både før og siden mot sine ordensforesatte fordi de hverken ville godkjenne hans dogmatiske eller moralteologiske skrifter! Hans «Summa theologiae moralis» ble i 1603 satt på Kirkens «Indeks for forbudte bøker» med tilføyelsen: «Inntil de korrige-

Jesuitterparagrafen og den norske legmannsbevegelse

Av Carl Fredrik Engelstad

Det fantes i sin tid her til lands en lov som kaltes «konventikkelplakaten». Den er blitt berømt som uttrykk for religiøs intoleranse, for uhyrlige statsinngrep overfor religions- og åndsfriheten. Det var den som sendte Hans Nilsen Hauge i fengsel fordi han som legmann forkynte Guds ord, og som holdt ham der i bolt og jern i årevis til han omsider kom ut fra den trange cellen som en nedbrutt mann. Siden den ble opphevet i 1842 har den i den alminnelige norske bevissthet stått som selve monumentet over en åndstyraniets tid som heldigvis er forbi for lenge siden.

En lov som konventikkelplakaten, som innskrenket den enkeltes religiøse handlefrihet, kan man forstå ut fra de gitte historiske og kirkehistoriske forutsetninger som skapte den. Men det står klart for enhver, at når en slik lovbestemmelse har overlevet seg selv og er blitt en absurditet istedenfor en sunn regulator, så må den vekk.

Hvem var det som i første rekke bidro til å få konven-

---

res». Det skjedde ikke, tvært imot sendte et privatforlag verket ut igjen i 1613 i uendret utgave.

Selv om det står dårlig til med den angivelige hjemmelsmann til ovennevnte sitat fra Welle—Steinsvik—Griesinger, så kan det likevel ikke sees at Henriquez har kommet med en slik uttalelse. Liguori nevner et grensetilfelle fra Henriquez' kasuistikk, men den wellske avskrift blir i forhold å regne for et falsum.

*

I og for seg interesserer det det norske folk i dag forferdelig lite hva en meksikansk eller portugisisk jesuitt eventuelt måtte ha kommet i skade for å uttale for 300 år siden. Men sannheten om dem interesserer når de gjøres til ett med de prester av Jesu Selskap som i dag nektes adgang til riket. Det interesserer heller ikke det norske folk hva en hatsk tysk Jesuitten-fresser eller en Marta Steinsvik har lagt i munnen på enkelte jesuitiske fedre. Men det har krav på å vite hvorfor en norsk kirkehistoriker og sokneprest fritt får adgang til å kolportere falsk historie og nedrig bakvaskelse av en internasjonalt høyt ansett kirkelig organisasjon.

Hvor er den norske kirke som ikke griper inn? Har den ikke engang autoritet overfor sine egne tjenere?

Jeg spør for selve kristendommens skyld. Den tæres i stykker like foran øynene både på dem som ærlig søker den og på dem som ærlig forakter den.

Ivar Hansteen Knudsen.

*

Svar fra Ivar Welle

Dr. theol. Hansteen Knudsen forsøker å ta kraften fra Marta Steinsviks sitater. Jeg synes ikke det lykkes for ham. Han fortsetter og skjerper sine personlige angrep på meg. Dem vil jeg ikke svare på.

Ivar Welle.

(Vårt Land, 29. mars 1951.)

*

Der slap det ud af ham tilsidst! —
han var en tråk'ig moralist...

(Peer Gynt).

tikkelplakaten opphevet? Det var den norske legmannsbevegelse. Den bevegelse Hans Nilsen Hauge startet og som siden er blitt kanskje den sterkeste religiøse impuls i vårt land. Dens prinsipp var full samvittighets- og religionsfrihet, full frihet for enhver til ikke bare i dølgemål å ha sin private religiøse overbevisning, men også å arbeide for den. Det er selvsagt et sunt prinsipp, det eneste mulige prinsipp i et fritt, demokratisk land og også det eneste mulige prinsipp ut fra rent kristelige forutsetninger.

Hva opplever man så? At nettopp denne bevegelsen, som gjennom lidelser og kamp har klart å erobre seg frihet til å følge sin religiøse overbevisning, nå utfolder en forbitret virksomhet for å tviholde på en grunnlovparagraf som er minst like avlegs og derfor minst like absurd som konventikkelplakaten. Jesuitter har, ifølge Grunnloven, ikke adgang til riket, og indremisjonsledere som professor Hallesby, redaktør Lavik, rektor Carl Fr. Wisløff og pastor Ivar Welle setter alle kluter til for at paragrafen skal bli stående. De får ivrig støtte av Kristelig Folkeparti med dets hovedorgan «Folkets Framtid» i spissen.

Da det var dem lovens strenge paragraf rammet, var det ikke tvil å spore, da gikk legmannsbevegelsen til storm i den religiøse frihets navn. Når det gjelder andre, som de ikke liker, da er det tillatt med alle mulige krumspring og tvetydige fortolkningskunster for å holde den religiøse frihet borte.

Det er kanskje ikke så merkelig, rent menneskelig talt. Innen for eksempel politikken er det så å si et ledemotiv at først stormer man festningen i frihetens navn, og når man så har vunnet slaget etablerer man seg som en minst like herskesyk diktator som den man bekrieger. Bak jernteppet vrimler det av ønskeeksempler på en slik prosess, — og vi behøver ikke å gå så langt engang. Menneskenaturen er fordervet, det er sikkert nok det.

Men man skulle tross alt vente at Indremisjonen, hvis hovedoppgave det er å forkynde botemidlet mot den menneskelige naturs fordervelse, ville være i stand til å heve seg over så helt banale utslag av den. At den ville si: det skal overhodet ikke forekomme statsinngrep overfor den religiøse frihet, hverken i konventikkelplakater eller i grunnlovparagrafer. Den mest elementære menneskerett er å få ha sin tro og følge den. I et land som har vært i hvert fall nominelt kristent i tusen år, burde det religiøse frihetsprinsipp være selve hovednerven. Det er ikke så svært lenge siden hele det norske kristenfolk var i opprør da helsedirektøren ville pusse politiet på en mann som forkynte helbredelse ved bønn.*) Mange av dem som protesterte mot politiinngrepet og mot at hr. Evang skal være den øverste dommer om hva som er tillatt og hva som ikke er tillatt kristendom, var slett ikke enige med den amerikanske pinsepredikanten i hans syn på håndspåleggelsens undergjørende virkning. Det var selve religionsfrihetens prinsipp som var i fare, og da sprang de på skansen alle som en.

*) Helsedirektøren har imøtegått hr. Engelstad på dette punkt, og hevder at det var hans plikt å handle ut fra rent helsemessige hensyn.

Red.

St. Fransiskus-Xaveriussøstrenes 50 års jubileum

Som tidligere meddelt i St. Olav kunne den norske søsterkongregasjon av St. Fransiskus Xaverius feire sitt 50 års jubileum den 19. mars i år, idet den ble grunnlagt på St. Josephsfest 1901 av daværende apostoliske vikar, biskop J. O. Fallize. Da jubileumsdagen falt i Den stille uke, er høytideligholdelsen blitt lagt til søndag 15. april, og hovedfesten finner sted i Moderhusets by, Bergen. Hans Høyerverdighet biskopen og en rekke prester, som ved sitt virke har hatt særlig tilknytning til kongregasjonen, er i

Men nå? Nå kan vi i Kristelig Folkepartis hovedorgan lese en redaksjonell artikkel hvor det hevdes at «det må sies å være *reelt* i religionsfrihetens navn å utelukke jesuitterordenen». Og det samme synet forfektes i «Vårt Land» og i «Luthersk Kirketidende» og i avispolemikker annetsteds, hvor legmannsbevegelsens ledende menn gir sitt besyv med.

En side av saken, men en underordnet side, er selve deres beskrivelse av jesuitterordenen. De peker på en serie feilgrep og overgrep ordenen har gjort seg skyldig i i historiens løp, og forkaster dens moralsyn. Dermed mener de å ha gitt et fyldegjørende bilde av den. Hvordan ville det være om man begynte å beskrive for eksempel den norske statskirke ut fra de samme feilfinnerprinsippene? Eller Indremisjonen selv? Det skulle bli et nydelig bilde. Eller hvordan ter jesuittermoralen seg for eksempel i forhold til Luthers ord til Melanchton den gang han hadde velsignet Filip av Hessens bigamiektenskap og det hele kom for en dag: «Dette må vi fri oss fra med en god, saftig løgn!» La oss heller stikke pipen i sekk når det gjelder dette nedsvertningsarbeidet, denne vulgære feiltolkningen når det gjelder annerledes troende og tenkende. Det er ikke på det plan konflikten kan løses. Og kristelig sett må det sies å være uhyre lite tilfredsstillende. Det er en oppgave for fariseere.

Nei, det er selve *prinsippet* det gjelder. Og her må det sies at fra legmannsbevegelsens hold har det vært sagt og skrevet ting i denne diskusjonen, som gjør det fullt forsvarlig å anvende på Hallesby og Lavik, Wisløff og Welle de ord Wisløff selv bruker om jesuitterne i sin artikkel i «Luthersk Kirketidende»: «en avantgarde for den mørkeste reaksjon».

Man må vel gå ut fra at jesuitterparagrafen i Grunnloven blir opphevet denne gang, selv om den forutgående stortingsdebatt kan bli livlig nok. Jesuitterordenen kan visst ta den saken med ro. (Det har den forresten bestandig gjort.) De som *ikke* må ta det med ro er den falanks innen det norske kristenfolk som i denne saken nok en gang har stilt seg på bakstreveriets side og dermed svekket den almene tillit til oppriktigheten av den frihetsbegeistring som alltid gjelder den selv, men aldri andre. Nå må den virkelig gå litt i seg selv!

Det finnes en grunnlovsparagraf om at den evangelisk-lutherske religion er Statens religion. Det kan være at også den paragrafen en vakker dag kommer i faresonen, hvis det brede norske kristenfolk gjennom sine ledere skal fortsette å bruke den til å knekke den frihet deres forbilde Hans Nilsen Hauge var med på å kjempe frem.

(Morgenbladet 19. 3. 51.)

Carl Fredrik Engelstad.

den anledning samlet i Vestlandets hovedstad for sammen med de jubilerende søstre og deres gjester å takke Gud for den rike velsignelse Han har utøst over søstrenes virke i disse 50 år, og også i selskapelege former å glede seg over de lyse minner og de synlige og usynlige resultater som knytter seg til et slikt jubileum.

Et tilbakeblikk gjennom de halvhundre årene St. Franciskus Xaverius-søstrene har virket i landet støter på en lang rekke interessante og verdifulle momenter og kjensgjerninger forbundet med ordenslivets berettigelse og oppgaver i moderne tid. Det er en liketil sak å regne opp datoer for trufne beslutninger, inngåtte avtaler, skjøtevedtagelser, grunnstensnedleggelse, numerisk vekst av medlemmer, personell, kvadratmeter gulvflate og hektar jord, storkurs i statistikken over disponible sykesenger og antall liggedager, undervisningstimer osv. Selv den økonomiske og materielle innsats og avkastning kunne en vel, om en gad, få lirket ut av jubilentene. Men det hele ville bare bringe et overfladisk og verdsligpreget bilde som såre ufullkomment ville vise oss den sanne innebyrd av det et religiøst ordenssamfunn er og vil være, og for nærværende, av hva den norske søsterkongregasjon av St. Franciskus Xaverius har vært for Kirkens arbeid i det norske folk.

Nei — *ånden* er det som levendegjør! Den er det som knytter velsignelsen eller forbannelsen til data og tall, til personer og institusjoner, til planer og realiseringer, til arbeidet i dets årsaker og virkninger i medgang og motgang. Innad i sjelen og utad til

Opphevelse av grunnlovsbestemmelsen om at jesuitter ikke må tåles

I forbindelse med den diskusjon som i disse dager føres i pressen, er det enkelte ting man bør være oppmerksom på.

Regjeringen har *ikke* fremsatt forslag om bestemmelsens opphevelse. Det som hittil har vært foretatt er at Regjeringen undersøker bl. a. hvordan statskirkens biskoper vil stille seg til en eventuell opphevelse.

Hvis Regjeringen bestemmer seg for å fremme forslag om at bestemmelsen oppheves, må forslaget i henhold til Grunnlovens § 112 fremsettes for Stortinget innen utgangen av Stortingssesjonen i 1952.

Etter samme grunnlovsparagraf skal så forslaget «kunngjøres ved trykken» og kan først behandles på det første, annet eller tredje Storting etter neste valg.

Neste Stortingsvalg skal foregå i 1953. Det vil med andre ord si, at hvis Regjeringen nu fremsetter forslag, vil det tidligst komme til behandling i Stortinget i 1954, og senest innen Stortingssesjonens slutt i 1956.

For at forslaget skal vedtas, må 2/3 av Stortinget stemme for det.

Oslo, 15. mars 1951.

C. P. W.

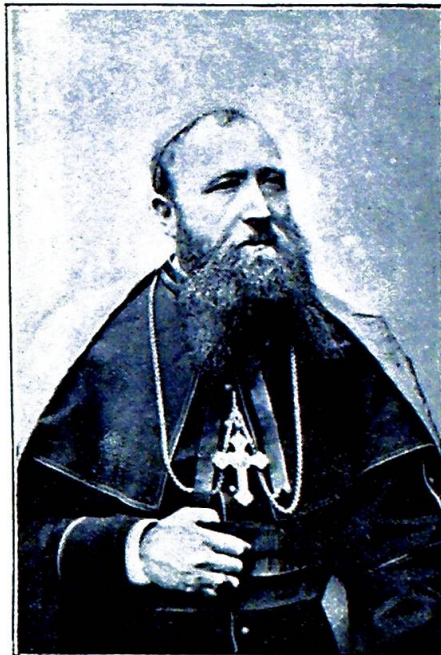
verden slår denne ånden som en pendel. Jo sterkere den er ladet av ekte tro, ekte håp og ekte kjærlighet, desto kraftigere blir pendelslaget innad og utad: Fromhet og gjerning blir uttrykk for den samme ånd og befrukter hverandre, og kurven som pendelen gjennomskjærer blir uttrykk for styrken i denne ånd.

Derfor vil vi i denne jubileumsartikkel helst først og fremst ære de jubilerende St. Fransiskus-søstre for den ånd som har preget deres virke like fra første stund til i dag. Da vil en også bedre kunne vurdere de resultater som ellers ligger klart i dagen for enhver iakttager.

Sjelden eller aldri har vel noe ordenssamfunn hatt en fattigligere ytre begynnelse enn vår første norske søsterkongregasjon. Den hadde ikke et moderhus i utlandet å støtte seg til, hverken materielt eller åndelig. Faktisk skjøt den opp på presset fra en fortvilet situasjon. Det var i 1901. Fransiskanerinnene fra Luxembourg som da virket i Bergen og Stavanger, så seg ikke mer i stand til å fortsette sin sykepleiervirksomhet. Og uten søstre ville Kirkens arbeide bli lite effektivt i de to byer. I sin nød søkte da biskop Fallize Den hellige stols godkjenning til å opprette en egen norsk kongregasjon direkte underlagt biskopen og med særlige oppgaver overfor menigheten, særlig skoleundervisningen, og med sykepleien som et ledd i sitt arbeid. 2. mars 1901 kom Roms godkjenning — og eventyret begynte.

Når en studerer klosterlivets historie, finner en at stifterne som regel hadde en gruppe menn eller kvinner som var villige til å danne den første kommunitet. Biskop Fallize hadde bare en eneste han kunne regne fullt og helt med: Søster Bonaventura av de luxembourgske Fransiskanerinnens kongregasjon. Den hellige stol løste henne fra alle forpliktelser mot dette

Kongregasjonens
grunnlegger,
biskop J. O.
Fallize.

Nederst:
Moderhuset ved
siden av St. Pauls-
kirken i Bergen.

ordenssamfunn, og 19. mars 1901, da biskop Fallize utstedte dekretet om at Den norske søsterkongregasjon av St. Fransiskus Xaverius var opprettet, fikk hun i biskopskapellet i Oslo den nye ordensdrakt sammen med de to St. Josephs-søstre, sr. Susanna og sr. Agnes. Hvordan kan dette forholde seg? Jo, for å hjelpe over de første vanskeligheter hadde St. Josephs-søstrene i Oslo generøst avsett to av sine egne og endog utformet og forferdiget ordensdrakten til den nyopprettede kongregasjon. I de første grunnleggende årene sto de sammen med en St. Elisabeth-søster og to luxembourgske Fransiskanerinner som hadde fulgt Moder Bonaventuras eksempel, last og brast med sin priorinne, og da denne hadde fått samlet om seg det første kull søstre, kunne de tre medhjelperne vende tilbake til sine egne samfunn igjen. Et vakkert eksempel på edelt samarbeide som fortsatt føles som en selvfølge mellom de herværende søstersamfunn.

«Det ble tunge og hårde tider å kjempe med for det første kull søstre, et liv i slit og savn og ytterste fattigdom, med sykepleie, sykestue og undervisning,» skriver pastor Høgh i «St. Olav» ved 40 års jubileet. Fattigdommen inngår som et av de tre grunnleggende løfter i ordenslivet. Det ordenshus som ikke til daglig føler fattigdommens problemer tett inn på seg, eller ikke ser sin nærmeste bror og søster i den fattige som banker på porten, men istedet kjeler for marmorsøylene i klostergården, har ingen betingelse for å være en åndens oase i hverdagens ørken.

Ved ikke å beholde noe for seg selv, har St. Fransiskus-søstrene for sin del oppfylt dette ordensløfte. Savn, nøysomhet og giverglede har gått hånd i hånd med ekspansjon i nestekjærlighetens tjeneste.

Plassen tillater ikke å gjengi selv de viktigste avsnitt i kongregasjonens kronikk over utviklingen i disse første 50 år. Det henvises til pastor Høghs utmerkede oversikt i «St. Olav» nr. 7—8, 1941. Men det kan til gjengjeld bringes noen korte opplysninger om de enkelte enheter i virkefeltet, regnet i kronologisk orden.

Søster *Bonaventura*
det første medlem og den
første Generalpriorinne.

Nederst:
«Florida» sykehus i
Bergen.

St. Fransiskus Hospital, Bergen, er kongregasjonenes moderhus helt fra opprettelsen 1901. Moderhuset har vært brukt som hospital til 1937, da det nye «Florida» ble innviet og tatt i bruk. Under krigen gjorde Moderhuset igjen tjeneste som sykehus, hovedsakelig for øyepasienter. Siden juli 1947 ble de pleiepasienter som var igjen i *St. Fransiskus Hvilehjem*, flyttet over til Moderhuset; andre pasienter pleies ikke lenger her.

St. Fransiskus Hospital, Stavanger, begynte sin virksomhet i 1902 og utvidet i 1930 ved nyerehvervelse. For ikke å risikere beslagleggelse, ble det påbegynte nybygg før krigen stoppet og sto først ferdig i 1945. Søstrene drev en årrekke også folkeskole, men stengte den i 1931 av mangel på tilgang av elever.

St. Fransiskus Hospital, Arendal, tok gjerningen opp i 1911 og var det første og eneste sykehus i denne by. Nybygg og utvidelser fulgte i årene 1932—39.

St. Fransiskus Hvilehjem, Bergen, skriver seg fra 1918 og tilhører Det Apostoliske Vikariat. Snart måtte en del rom gi plass for søstrene og betjeningen, og de siste pasienter ble i 1946 flyttet over til Moderhuset. I dag huser det en del av søstrene og personalet samt en del familier.

St. Fransiskus Klinikk, Bergen, blir ofte omtalt som «Øyeklinikken». Den åpnet i 1923 og hadde i de første årene ikke bare øyepasienter, men også øre-nese-halspasienter. Under hele krigen ble øyepasientene innlagt i Moderhuset, mens «Øyeklinikken» gjorde tjeneste som

øre-nese-halsklinikk. Men da «Florida» ble frigitt i 1946, kom øyepasientene tilbake.

St. Fransiskus Hospital, Haugesund, kan i år feire sitt 25 års ubileum, idet det åpnet 25. mars 1926. I de senere år har søstrene også drevet en barnehage som nyter megen høy anseelse.

Sykehuset «Florida», Bergen, tok imot sin første pasient den 14. oktober 1929. 8. des. 1937 ble et praktfullt nybygg innviet og tatt i bruk. Hovedbygningen gir plass til hele 120 pasienter. Sykehuset var okkupert under krigen. Det gir kirurgisk, indremedisinsk og øre-nese-halsbehandling og har siden 1946 også anlagt en moderne røntgenavdeling. Statistikken for 1948 viser ikke mindre enn 9059 røntgenbehandlinger.

Til sykehuset «Florida» er også nylig knyttet *St. Fransiskus søstrenes sykepleieskole*, den eneste katolske i landet ved siden av den som Vor Frue Hospital i Oslo laget mønsteret til for noen år tilbake. Inntil nå har bare deres egne søstre vært elever ved skolen.

St. Fransiskus Hospital, Hønefoss, er søstrenes yngste sykehus. Det åpnet i 1930 og utvidet noen år senere fra 25 til 35 sykesenger. I 1949 ble plassene redusert til fordel for et moderne røntgenanlegg, både diagnostikk og terapi, i hospitalets første etasje.

Novisiatshuset St. Halvards kloster, Sylling i Lier, ble åpnet i 1923.

Postulathuset St. Olavshuis i Bussum, Holland, ble opprettet i 1924. Huset er samtidig pensjonat for eldre damer.

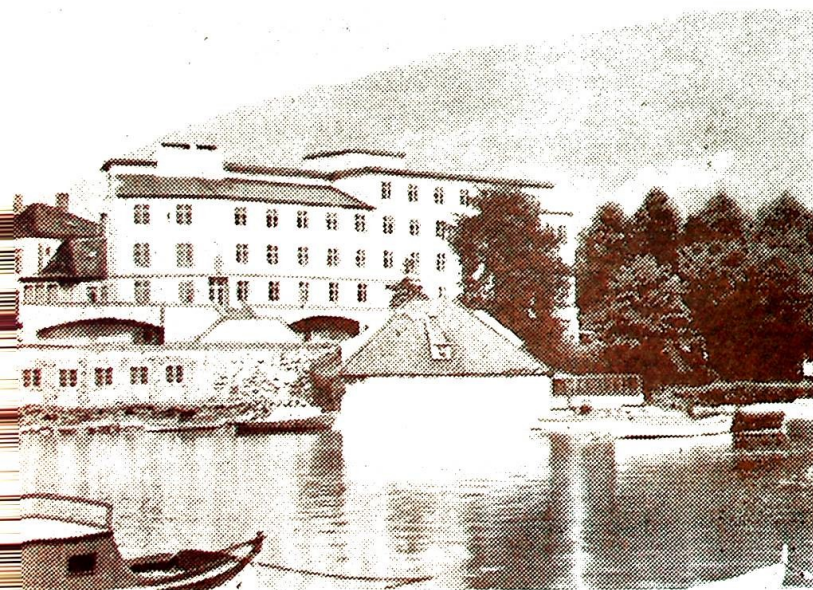
Til arbeidet i sykepleien kommer søstrenes andel i driften og undervisningen ved de katolske skolene i Bergen og Arendal med henholdsvis 53 og 13 elever (1949).

Kongregasjonen driver altså i dag ikke mindre enn 7 hospitaler med tilsammen 102 sykerom, 375 senger som i 1949 tok imot om lag 6000 pasienter med tilsammen om lag 10 000 liggedager.

Mens Moder Bonaventura ved starten stod alene som varig medlem av kongregasjonen, stod hennes etterfølger som provinsialpriorinne, Moder Beata, ved 25 års jubileet i 1925 med en medarbeiderstab på 66 søstre og i dag ved 50 års jubileet er tallet på søstre øket til det dobbelte.

*

Hvilke personlige savn, offer og slit som ligger bak tilblivelsen og utbygningen av de institusjoner og virksomheter som her er nevnt, kan de færreste tenke seg. Drivkraften henter de som alle ekte ordensfolk fra sin Herre og Mester som er midt iblant dem ved sitt nærvær i kapellenes tabernakler. Å tjene hans vilje gjør de ved å tjene menneskene i personlig fattigdom, lydighet og kyskhed. Den langt overveiende del av dem har vokset opp i rent katolsk miljø, men grepet av Kristi universale kjærlighetsbud, har de valgt å virkeliggjøre sitt ungdomsideal, kallet til klosterlivet, i vårt karrige religiøse klima her i nord. Nordmenn uansett religiøs innstilling har tatt vennlig imot dem, med sin uselvskhet og sitt totale, udelte tjenersinn har søstrene banet veien til alles hjerter. Det har de nettopp sin *ånd* å takke for, den som Moder Bonaventura og Moder Beata har skapt ved sitt eksempel og det overnaturlige ledemotiv for hver enkelt gjerning. Det er nok så at den fysiske innsats til den enkelte søster i dag ligger på yttergrensen av det som kan forenes med klosterlivets idealer. Men det er en følge av tidens universelle krise som uunngåelig også må ramme de aller fleste

UTLANDET:

VATIKANET

Paven taler til de spanske arbeidere.

I et radiobudskap til de spanske arbeidere for kort tid siden gjentok Den hellige far sin tidligere så ofte fremsatte oppfordring til de ansvarlige personligheter i politikk og næringsliv om å arbeide for å skape slike sosiale forhold som utmerker seg ved en rettferdig fordeling av eiendommen og som fremfor alt gjør det mulig for arbeiderne å legge noe til side av sin inntekt. Men for at det skal kunne skje, fremholdt Paven, må de sikres en rettferdig lønn. Kirken betrakter retten til privateiendom som ukrenkelig, men for-

klosterlige kommuniteter. Det er en tid for mauren mer enn for bien. Er det noe ønske vi mer enn noe annet ville forme for den jubilerende norske søsterkongregasjon i dag, så er det nettopp det at fremtiden må gi dem rikelig tilgang på nye kall som sammen med dem som i disse tunge år har båret døgnets harde byrde, kan finne lempeligere vilkår for ordenslivets «ora et labora» — be og arbeid!

Sammen med våre lykkønskninger til den høyt fortjente Generalpriorinne, ærværdige Moder Beata — som i anledning jubileet ble tildelt Kongens fortjenstmedalje i gull — og til hver enkelt søster og deres nærmeste foresatte, går våre lykkønskninger til de prester som kan glede seg ved så rikelig frukt av sin åndelige assistanse i dager og år. Og sist men ikke minst går lykkønskningene til Hans Høyerverdighet biskopen, som i hele sin bispetid har ledet St. Fransiskus-søstrenes Kongregasjon med faderlig hånd, og derfor i særlig grad står ansvarlig for utviklingen av vår eneste norske søsterkongregasjon.

I. H. K.

Ærværdige Moder Beata, den høyt fortjente Generalpriorinne for St. Fransiskus-Xaverius-søstrene, er av H. M. Kongen tildelt fortjenestemedaljen i gull på

dommer samtidig at det i et ordnet samfunn side om side med grunnrike mennesker lever en sterkt forarmet samfunnsklasse.

Paven leste messen i Peterskirken for katolske guttekor på Hvitesøndag.

Hvitesøndag leste Den hellige far messen i Peterskirken for katolske guttekor fra 30 forskjellige land. Korene deltar i en kongress som holdes i Den evige stad.

Osservatore Romano advarer mot å feste lit til meldingene om kardinal Mindszenty.

I et av sine siste numre tar Vatikanets offisielle taleror *Osservatore Romano* standpunkt til de meldinger vedrørende kardinal *Mindszenty* som i den siste tid har versert i verdenspressen.

Avisen sier at det ikke finnes noen som sitter inne med tilforlætelige informasjon om kardinalens tilstand, da han er helt avskåret fra kontakt med omverdenen. Meldingene er ofte sendt ut i propagandaøyemed.

Lord Beaverbrook mottatt i audiens av Paven.

Mandag den 26. mars ble den engelske aviskonge, Lord *Beaverbrook* mottatt i audiens av Pave Pius XII.

Jesuitterordenen i dag.

I Jesuitterordenens meddelelseblad bringes det en oversikt over ordenens ytre utvikling i løpet av de siste fire år. Det viser seg at tallet på ordensmedlemmer er steget i nesten alle provinser. I begynnelsen av 1950 tellet ordenen 30.579 medlemmer mot 28.839 i begynnelsen av året 1947.

Ordenen har litt meget under den kommunistiske forfølgelse. Om dette heter det ordrett:

«Viseprovisene Litauen, Romania, Slovakia og provinsene Böhmen og Ungarn er oppløst med makt. Nesten alle ordenens hus er gjort til statseiendom. Medlemmene er dels fengslet, dels isolert i hus og arbeidsleire. De er forbudt å drive apostolisk arbeide. I den polske provins og den kroatiske viseprovis er mange ordensforesatte og medlemmer kastet i fengsel og andre hindret i å øve sin virksomhet. I China er alle misjoner besatt av kommunistene, unntatt i Hongkong og Macao. Misjonærenes liv der er tungt, men ikke uten resultater. Våre misjonsområder her er underlagt en visitator med utstrakte fullmakter, da forbindelsen med Rom er vanskeig å opprettholde.»

Det heter videre i beretningen at jesuittene i De forente stater, på Kuba og Filippinene, i Italia og India har opprettet institutter for studium av de sosiale spørsmål og for å gjøre Kirkens sosiale lære kjent. I Frankrike, Holland og Belgia er det opprettet særlige institutter som arbeider for å gjenvinne arbeiderne for Kirken.

CHINA

Rektoren for Det katolske universitet i Shanghai arrestert.

Vi har tidligere i «St. Olav» omtalt at det katolske Aurora-universitetet i Shanghai er «overtatt» av kommunistene. En melding fra Hongkong sier at universitetets rektor, pater *Brewerie S. J.*, nå er arrestert av det kommunistiske politi for angivelig ha drevet anti-kommunistisk propaganda.

En del bok- og tidsskriftnmeldelser må utstå grunnet plassmangel.

Dementi.

Pastor *Knud Ballin*, København, ber oss opplyse at han ikke har påtatt seg noe arrangement i forb. m. de tradisjonelle Aachen-valfarter som i år finner sted i juli måned. Notisen som ble tilsendt oss og bedt inntatt i forrige nr., bygger altså på en misforståelse.

Katolske misjonærer forlater ikke China.

Ifølge en Associated Press-melding skal 500 europeiske misjonærer fra alle deler av China være kommet til Hongkong. Fra katolsk hold i Hongkong meldes at det ikke dreier seg om katolske misjonærer som har fått ordre til å bli på sine poster, men om protestantiske som er kalt tilbake av forskjellige misjonsselskaper som ikke ser seg i stand til å fortsette misjonsvirksomheten i China under de nåværende forhold.

Er biskopen av Wuchow myrdet?

Misjonærer som er kommet til Hongkong melder at biskopen av Wuchow, mgr. *Donaghy*, skal være myrdet av kommunistene. Biskopen ble arrestert i desember ifjor og tilhørte Maryknoll-misjonsselskapet.

Det går også rykter om at den apostoliske delegat for Korea, mgr. *Patrick Byrne*, skal være avgått ved døden i fangenskapet.

DE FORENTE STATER

Den katolske kirke kan notere den største tilslutning av nye medlemmer i løpet av de siste 25 år, melder National Council of Churches.

Av de 54 kirkesamfunn som er tatt med i en statistisk oversikt the National Council of Churches viser det seg at intet har hatt en større tilslutning i løpet av de siste 25 år enn Den katolske kirke. Tallet på katolikker i dette tidsrom er i De forente stater øket med 9.005.305 medlemmer.

ENGLAND

En fetter av feltmarskalk Montgomery ordinert til prest.

Blant ti prester som påskeaften ble vigslert til prester i St. Johannes — basilikaen i Rom, var også *Hugh Montgomery*, en fetter av feltmarskalken, Viscount Montgomery of El Alamein. *Hugh Montgomery* var 1. sekretær ved den britiske legasjon ved Vatikanet før og under krigen.

FRANKRIKE

Franske studenter krever at privatskolene behandles på like fot med statens skoler.

Representanter for studentersammenslutninger ved Frankrikes universiteter og høyskoler har nylig på sitt 4. landsmøte som ble holdt i Angers, vedtatt en resolusjon gående ut på at de private skoler stilles likt med statens skoler. Det heter i resolusjonen at forfatningens bestemmelse om likhet for loven også må finne sin anvendelse i undervisningsvesenet.

Franskmennene foretrekker religiøse filmer.

De franske filmkritikere har enstemmig slått fast at franskmennene foretrekker religiøse filmer, dvs. filmer som gjengir presters liv eller som behandler religiøse temaer. Filmen «Monsieur Vincent» som også har vært fremvist i Oslo, leder overlegent m. h. t. publikumstilstrømming. Men også andre religiøse filmer har slått godt an.

HELLAS

1900 års jubileet for apostelen Paulus' ankomst til Hellas feires i dagene fra den 15.—30. juni.

Den gresk-ortodokse kirke i Hellas har berammet feiringen av 1900 års jubileet for apostelen Paulus ankomst til Hellas til dagene fra den 15.—30. juni i år.

En venter ortodokse geistlige fra alle deler av verden til jubileet.

HOLLAND

«De Linie» stempler UNESCO som en organisasjon med antikristen karakter.

Ukeavisen «De Linie» som utkommer i Holland, beskjeftiger seg i en artikkel inngående med FN-organisasjonen UNESCO og hevder at katolikkene verden over bør være oppmerksom på at denne organisasjon er utpreget anti-katolsk og anti-kristen.

I artikkelen fremheves det at UNESCO allerede i de første år var sterkt kommunistisk preget og at så sent som i årene 1948 og 1949 gikk 65% av de midler UNESCO disponerer til kommunistisk regjerte land. Senere er denne kurs vistnok lagt noe om, men ikke meget. UNESCO har bl.

a. særlig beflittet seg på å løse befolkningsspørsmålet i Det fjerne Østen ved fødselskontroll.

Den nye hollandske regjering teller seks katolikker.

Den nye hollandske regjering er dannet av Det katolske folkepartis parlamentariske fører, dr. *Karl Romme*, og teller bl. a. seks katolske statsråder. Regjeringskrisen i Holland hadde vart i 7 uker, da det lyktes dr. Romme å danne sitt koalisjonsministerium som bl. a. får til oppgave å sanere landets finanser og styrke forsvaret.

Den kristelige faginternasjonale teller nå 3.2 millioner medlemmer.

Det meldes fra Utrecht at ifølge en nylig offentliggjort statistikk teller Den kristelige, internasjonale fagbevegelse nå 3.2 millioner medlemmer. Den sterkeste kristelige fagorganisasjon finnes i Frankrike. Den teller 950 000 medlemmer.

Det er særlig i Afrika, Asia og på Den vestlige halvkule at den kristne fagbevegelse for tiden kan notere størst fremgang. I Belgia, Holland og Frankrike står den kristne fagbevegelse sterkere enn den sosialistiske.

100 års jubileet for hierarkiets gjenreisning feires i 1953.

Den 4. mars 1953 kommer de hollandske katolikker til å feire 100 års jubileet for gjenreisningen av Det hollandske hierarki. Det skjedde under Pave Pius IX.

Episkopatet i Holland har allerede nedsatt en komité som skal forberede feiringen av denne begivenhet. Alle store katolske organisasjoner er representert i denne komité, hvis formenn er dr. *Houben* fra provinsen Limburg og mgr., professor dr. *Post* ved universitetet i Nijmegen. Komitéens sekretariat er opprettet i Haag.

Det katolske folkeparti tar initiativet til verdensprotest mot arrestasjonen er erkebiskop Beran.

Det katolske folkeparti i provinsen Groningen har på et partimøte vedtatt en skarp protest mot arrestasjonen av erkebiskop *Beran* og henstillet til alle demokratiske regjeringer å gripe til effektive motforholdsregler mot kommunistenes krenkninger av de elementæreste menneskerettigheter. Alle kristelige partier i verden er bedt om å slutte seg til protesten.

Kardinal de Jong ønsker å trekke seg tilbake.

Som nevnt i forrige nummer av «St. Olav» lar kardinal de Jongs helbred meget tilbake å ønske. Kardinalen meddeler nå at han akter å trekke seg tilbake fra stillingen som erkebiskop av Utrecht så snart en etterfølger er utnevnt.

INDIA

Institutt for sosial orden opprettet.

For å utvikle en sosial og nestekjærlig ånd i India og for å styrke og veilede alle initiativ på det sosiale område er med godkjennelse av biskopene i India opprettet et «Indisk institutt for sosial orden» i Poona.

Man håper at dette institutt vil avhjelpe manglene ved Kirkens sosiale arbeide i India og øke forståelsen hos de indiske katolikker for de store samfunnsproblemer. En av de første oppgaver vil bli å øke kjennskapet til Kirkens sosiale lære ved høyskoler og universiteter. Instituttet skal også virke for å vekke interessen for sosialt arbeide og medvirke ved utdannelsen av sosialarbeidere.

ITALIA

St. Eugenius-kirken i Rom ventes innviet den 2. juni.

Oppførelsen av St. Eugenius kirken i Rom som bygges til minne om Pave Pius XII's 50 års prestejubileum, skjer etter planen. En regner med at den vil kunne innvies den 2. juni i år. Vatikanets kringkaster har antydnet at Paven selv vil foreta innvielsen.

JAPAN

Maryknoll-søstre har anskaffet ambulerende apotek.

Tre ordenssøstre av Maryknoll-kongregasjonen hvorav den ene er dr. med. og de to andre sykepleiersker med diplom, arbeider for tiden i Kyoto med et «kjørende apotek». På en enkelt dag har de behandlet opp til 100 pasienter.

JUGOSLAVIA

Fortsatt uhemmet forfølgelse av Kirken.

Mens den vestlige verden hengir seg til den illusjon at

marskalk Tito på grunn av uoverensstemmelsene med Kominform nærmer seg Vesten og strengt tatt er i ferd med å oppgi kommunismen, forteller nye meldinger om at hans forfølgelse av Kirken ikke skiller seg fra den forfølgelse som drives i Tsjekkoslovakia og Polen.

Den 7. mars fikk biskopen av Skolpje som også er apostolisk administrator for Bosnia og Herzegovina, mgr. *Francis Cekada*, ordre til innen 24 timer å forlate sin residens i Banjaluka. Årsaken var at han hadde nektet å samarbeide med en statsorganisert gruppe «prester» som forsøker å stable en «nasjonal» kirke på benene.

Kort tid etter meddelte De forente staters ambassadør i Beograd pressen at marskalk Tito hadde bedt De forente stater om en ny kreditt på 30 millioner dollar!

PAKISTAN

Den religiøse stilling etter at landet ble selvstendig.

Den belgiske provinsial for kapusinerordenen, pater *Martinianus*, har nettopp foretatt en inspeksjonsreise gjennom Pakistan og har i et intervju med en representant for det katolske pressebyrå CIP gitt interessante opplysninger om Kirkens arbeide i dette land.

Pateren forteller i dette intervju at den protestantiske innflytelsen er på retur i hele Pakistan, da protestantismen har mistet den støtte den hadde i det britiske regime. Protestantene har vært samlet i Gujeranvalla for å drøfte situasjonen og forhandlet om et samarbeid mellom de forskjellige konfesjoner, til og med muligheten av en overgang til den katolske konfesjon.

For øvrig understreker pateren at Kirkens misjonsarbeide er tungt, da konvertitter straks blir utstøtt av sitt sosiale miljø. Biskopene forsøker derfor å kjøpe større landområder som de kristne familiene kan overflyttes til. Kirkens fremtid ligger på undervisningsområde, fremholder pateren til slutt. Derfor legges det stor vekt på den intellektuelle utdannelsen fra elementærskoler, gjennom gymnasier til høyskoler og på religionsundervisningen. Kirken arbeider planmessig og på langt sikt og vinner stadig terreng, selv om det går langsomt.

PALESTINA

Påskeuken i Det hellige land.

Tusener av troende fra alle deler av kloden var kommet til Jerusalem for å feire påsken der. Således ble Palmesøndag innledet med en mektig prosesjon. Langfredag deltok store skarer i prosesjonen som fulgte lidelsesveien til Golgata. Dette ble gjort mulig ved at både jøder og muhamedanere hadde lempet på restriksjonene. Prosesjonen til Golgata fant sted uten intermeso av noen art.

POLEN

Nye slag mot den katolske presse.

Den kommunistiske regjering i Polen har truffet nye forholdsregler for å skape vanskeligheter for den katolske presse som ennå finnes i Polen. Abonnentene på katolske ukeblader er blitt underrettet om at bladene ikke lenger vil bli tilsendt av utgiveren, men av et offentlig kontor. Det er åpenbart at makthaverne med dette håper å skremme abonnentene til å si opp disse blader.

SOVJETUNIONEN

Vatikan-fientlig utstilling i Leningrad.

Det «religionshistoriske museum» som sorterer under «Vitenskapsakademiet» i Sovjetunionen, har i følge en Tass-melding åpnet en ny avdeling, som søker å fremstille Vatikanet som organ i «imperialismen»s tjeneste. Ved hjelp av 2000 bilder og dokumenter som kalles «historisk materiale» søkes pavedømmets og inkvisisjonens historie gjengitt. Hensikten med hele dette anstaltmakeri er å fremstille Vatikanet som en venn av reaksjonen og fascisme og som sammen med De forente stater forbereder angrep på Sovjetunionen.

SPANIA

Ny prester har erstattet martyrprestene fra borgerkrigens år.

Fra den 18. juli 1936 — den dag borgerkrigen i Spania brøt ut — og til den 29. mars 1939 — den dag nasjonalistene rykket inn i Madrid — ble 7300 katolske prester, ordensfolk, nonner og teologiske studenter myrdet av «republikansk» pøbel. I virkeligheten var det kommunistene som sto bak disse myrderier.

Av de myrdede var 13 biskoper, 4266 sokneprester, 2489 munk, 283 nonner og 249 teologiske studenter. Dette vil si at hver sjette prest i Spania ble drept for sin tros skyld. Disse tall er fremkommet ved oppgaver, innhentet hos kirkelige og sivile myndigheter i Spania.

Til tross for denne blodtapning finnes det i dag flere prester i Spania enn i 1936, da kamphandlingene tok til. Presteseminarerne er overfylt av unge studenter. Man har ikke tidligere opplevd så mange prestekall i Spania som nettopp i våre dager.

Bemerkelsesverdig er at det ikke bare er unge menn som følger kallet. Man er vitne til at menn i sin beste alder som allerede har etablert seg i det sivile liv som leger, advokater og andre gir opp alt for å ta fatt på det teologiske studium og bli prester.

STORBRITANNIA

Den nye minister ved Vatikanet utnevnt.

I siste uke av mars ble det kunngjort at Mr. *Walther St. Clair Howland Roberts* er utnevnt til Storbritannias nye minister ved Vatikanet etter avdøde Sir J. V. Perowne.

SVEITS

Tilstrømmingen av studenter til universitetet i Fribourg større enn noensinne.

Tallet på studenter som har studert ved det store katolske universitet i Fribourg i Sveits i vinter er 1351 — det største tall i universitetets historie.

TSJEKKOSLOVAKIA

Forklaringen på hvorfor fire biskoper har avlagt ed til kommuniststyret.

Meldingene i pressen av «avsettelsen» av erkebiskop *Beran* og utnevnelsen av sokneprest *Stehlik* til hans etterfølger samt meldingen om at fire biskoper har avlagt ed til det kommunistiske styre, trenger nærmere forklaringer som vi nå er i stand til å gi.

De fire biskoper det dreier seg om er den 83 år gamle biskop *Picha av Hradec Kralov*, biskop *Trochta av Litomerice*, biskopen av Trana mgr. *Lazik* og den apostoliske administrator av Kerstice, mgr. *Carsky*. Alle fire er kjent for sin kompromissløse holdning til kommunismen, og en spør seg naturligvis hvordan det kan ha seg at disse fire plutselig har endret sin holdning.

Et brev til Den katolske etterretningstjeneste i Østerrike fra den katolske undergrunnsbevegelse i Praha gir forklaringen. Det heter i dette brev: Mgr. Trochta har i over et år ikke kunnet forlate sin bolig i Litomerice. Det sirkulerer i byen en meddelelse om at biskopen får innsprøytninger på grunn av blodmangel, men at det i virkeligheten dreier seg om injeksjoner av et preparat som har brakt ham i en feberaktig tilstand og slovet hans hukommelse. Den gamle mgr. Picha har vært utsatt for en annen «kur». Han skal ha vært anbrakt i en slags dreiestol og dreiet rundt til han mistet bevisstheten.

Når slike metoder anvendes mot Kirkens menn i Tsjekkoslovakia, forbauses man ikke ved nyhetene om «edsavleggelse» og «lojalitetserklæringer». Til tross for edsavleggelsene holdes biskopene fremdeles isolert.

Sokneprest *Stehlik* har lenge vært betraktet som upålitelig. Etter landets frigjøring i 1945 la han tydelig for dagen at han sympatiserte med kommunistene som nå har forstått å misbruke ham.

TYSKLAND

Erkebiskop dr. Alois Muench ny pavelig nuntius i Tyskland.

Den amerikanske erkebiskop dr. *Alois Muench* er utnevnt til ny pavelig nuntius i Tyskland med residens i Bonn.

Ledelsen av det apostoliske nuntiatat har stått vakant siden den siste nuntius, erkebiskop *Cesare Orsenigo*, døde i april 1946.

Den nye nuntius kom til Tyskland i 1946 som apostolisk visitator og generalvikar for de amerikanske besetnings-tropper og har i denne egenskap nedlagt et overmenneskelig arbeid for å bringe hjelp til den krigsherjede tyske befolkning. Han har i disse år også virket som bindeledd mellom de tyske myndigheter og den amerikanske okkupasjonsmakt.

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

NORENBERG & CO. A.S

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

Spesialforretning i
RUSTFRITT STAL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

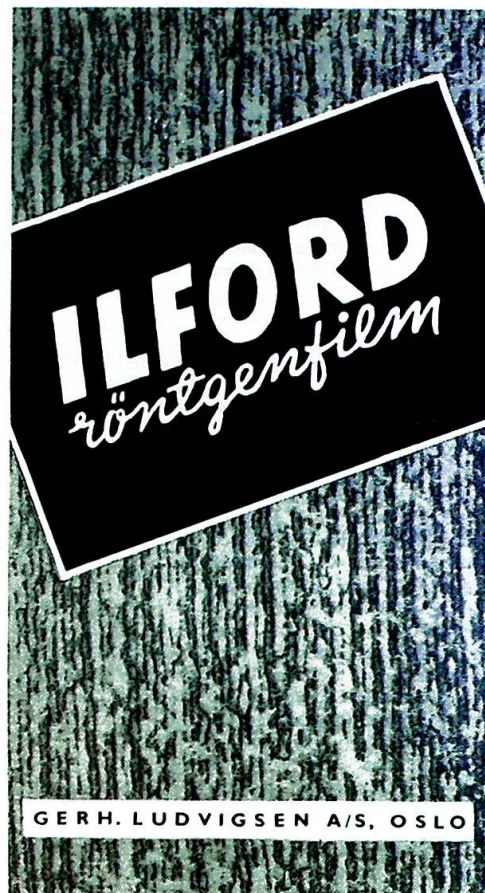

Besle
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler

!
Nytt
kvartal

:
Nye
abon-
nenter

!

Engeset & Larsen
MANUFAKTUR - EN GROS - EN DETALJ
FREDRIKSTAD

OSLO

HANS KARLSEN
MALERFORRETNING

Tordenskjoldsgt. 6 B

Tlf. 41 07 76 - Oslo

Utfører all slags malerarbeid

Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 50 85 - 42 52 23

«K L A R»
Fåes i banker over hele landet